

Telangana State Commissioner and Director of School Education

Notations :

- 1.Options shown in green color and with ✓ icon are correct.
- 2.Options shown in red color and with ✗ icon are incorrect.

Question Paper Name :	Paper I Marathi 22nd June 2026 Shift 2
Subject Name :	Paper I Marathi
Duration :	150
Number of Questions :	150
Total Marks :	150
Display Marks:	Yes
Share Answer Key With Delivery Engine :	Yes
Actual Answer Key :	Yes
Change Font Color :	No
Change Background Color :	No
Change Theme :	No
Help Button :	No
Show Reports :	No
Show Progress Bar :	No

Paper I Marathi

Group Number :	1
Group Id :	41104535
Group Maximum Duration :	0
Group Minimum Duration :	150
Show Attended Group? :	No
Edit Attended Group? :	No
Break time :	0
Group Marks :	150

Child Development and Pedagogy

Section Id :	411045183
Section Number :	1
Section type :	Online
Mandatory or Optional :	Mandatory
Number of Questions :	30
Number of Questions to be attempted :	30
Section Marks :	30
Maximum Instruction Time :	0
Sub-Section Number :	1
Sub-Section Id :	411045263
Question Shuffling Allowed :	Yes

Is Section Default? :

No

Question Number : 1 Question Id : 4110454781 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

One among the following is **NOT** involved in a child attaining puberty
मुलाला यौवनावस्था (प्यूबेटी) प्राप्त होण्यामध्ये खालीलपैकी काशाचा समावेश होत नाही

Options :

Learning
1. ✓ शिक्षण

Maturation
2. ✘ परिपक्वता

Growth
3. ✘ वाढ

Development
4. ✘ विकास

Question Number : 2 Question Id : 4110454782 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A mother saying my child started to make sounds, I think he'll utter his first word very shortly is an example for this Principle of Growth and Development
एका आईचे असे म्हणणे की, माझ्या मुलाने आवाज काढण्यास सुरवात केली आहे मला वाटते कि तो लवकरच त्याचा पहिला शब्द बोलेल हे वाढ आणि विकासाचे कोणते तत्त्वाचे उदाहरण

Options :

Principle of individual differences
1. ✘ वैयक्तिक भिन्नतेचे तत्त्व

Principle of predictability
2. ✓ अंदाज क्षमतेचे तत्त्व

Principle of lack of uniformity in developmental rate

विकासदरा मध्ये एकासारखेपणा नसण्याचे तत्त्व

3. ✘

Principle of proximo distal direction in development

विकासाच्या समीपाग्र (केंद्रकाकडून दूर जाणारे) दिशेचे तत्त्व

4. ✘

Question Number : 3 Question Id : 4110454783 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Read the following two statements

खालील दोन विधाने वाचा

Statement A – Emotional experiences are associated with instincts or biological drives

विधान A – भावनिक अनुभव हे मुळ प्रवृत्ती किंवा जैविक गरजांशी (इनस्टिंक्ट ऑर बायोलॉजिकल ड्राइव) संबंधित असतात

Statement B – Emotions play their part when the basic need is satisfied or challenged

विधान B – जेव्हा मुलभूत गरज पूर्ण होते किंवा तिला आव्हान दिले जाते तेव्हा भावना आपली भूमिका वाजावतात

Choose the correct answer

योग्य पर्याय निवडा

Options :

Only statement A is correct

1. ✘ फक्त विधान A बरोबर आहे

Both statements A & B are incorrect

2. ✘ विधान A आणि विधान B दोन्ही चुकिची आहे

Both statements A & B are correct

3. ✔ विधान A आणि विधान B दोन्ही बरोबर आहे

Only statement B is correct

4. ✘ फक्त विधान B बरोबर आहे

Question Number : 4 Question Id : 4110454784 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Options :

Early childhood

1. ✓ पूर्व बालपण

Adolescence

2. ✘ किशोरावस्था

Infancy

3. ✘ शैशवावस्था

Adulthood

4. ✘ प्रौढावस्था

Question Number : 5 Question Id : 4110454785 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The school of linguistics to which Noam Chomsky belonged is

नोम चास्की हे भाषाशास्त्राचे कोणत्या सांप्रदायचे होते

Options :

Structuralist

1. ✘ संरचनावादी

Mentalist

2. ✓ मानसोन्मुखवादी

Behaviourist

3. ✘ वर्तनवादी

Idealist

4. ✘ आदर्शवादी

Question Number : 6 Question Id : 4110454786 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Match the following

जोड्या जुळवा

Set A

संच A

Set B

संच B

A. Aptitude

अभियोग्यता

B. Attitude

अभिवृत्ती

C. Interest

अभिरूचि

i. A mindset toward something

एखाद्या गोष्टीकडे बघण्याचा दृष्टिकोन

ii. Driving force for paying attention

लक्ष केंद्रित करण्यासाठी प्रेरित करणारी शक्ती

iii. Skill

कौशल्य

Choose the correct answer

योग्य पर्याय निवडा

Options :

1. ✘ A – i, B – ii, C – iii

2. ✘ A – iii, B – ii, C – i

3. ✔ A – iii, B – i, C – ii

4. ✘ A – i, B – iii, C – ii

Question Number : 7 Question Id : 4110454787 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

One among the following is **NOT** a category under classification of intelligence tests

खालीलपैकी कोणती बुद्धिमत्ता चाचण्यांच्या (इन्टेलिजेन्स टेस्ट) वर्गीकरणांतर्गत येणारी श्रेणी नाही

Options :

Non-verbal tests

1. ✘ अमौखिक चाचण्या

Performance tests

2. ✘ सादशकरण चाचण्या

Verbal tests

3. ✘ मौखिक चाचण्या

Projective technique

4. ✔ प्रकल्प तंत्र

Question Number : 8 Question Id : 4110454788 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Read the following two statements

खालील दोन विधाने वाचा

Statement A – A child is not born with a personality but develops one as a result of continuous interaction with the environment

विधान A – मुल जन्माला येताना व्यक्तिमत्व घेवुन येत नाही, तर पर्यावरणासोबतचा निरंतर अंतरक्रियेचा परिणाम म्हणून त्याचे व्यक्तिमत्व विकसित होते

Statement B – Personality can be said to be product of heredity and environment

विधान B – व्यक्तिमत्व हे अनुवांशिकता (हेरिडेटरी) आणि पर्यावरण (एनवायर्नमेंट) यांचे उत्पादन (प्रोडक्ट) असे म्हटले जाऊ शकते

Choose the correct answer

योग्य पर्याय निवडा

Options :

Both statements A and B are incorrect

1. ✘ विधान A आणि विधान B दोन्ही चुकिचे आहे

Only A is correct

2. ✘ फक्त विधान A बरोबर

Only B is correct

3. ✘ फक्त विधान B बरोबर आहे

Both statements A and B are correct

4. ✓ वेधान A आणि विधान B दोन्ही बरोबर आहे

Question Number : 9 Question Id : 4110454789 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A youngster wearing a jersey of his favourite player is an example for this defense mechanism

एखाद्या तरुणाने त्याच्या आवडत्या खेळाडूची जर्सी घालणे हे खालीलपैकी कोणत्या संरक्षण यंत्रणेचे उदाहरण आहे

Options :

Regression

1. ✘ प्रतिगमन

Compensation

2. ✘ तुकसान भरपाई

Rationalisation

3. ✘ समर्थन / तर्कसंगती करण

Identification

4. ✓ ओळख निर्माण करणे

Question Number : 10 Question Id : 4110454790 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

To know about the trait, 'honesty' of an individual the best method among the following would be

एखाद्या व्यक्तीच्या प्रामाणिकपणा या गुणाविषयी जाणून घेण्यासाठी खालीलपैकी कोणती पद्धत सर्वोत्तम असेल

Options :

Introspection

1. ✘ अंतर्निरीक्षण

Experimental method

2. ✘ प्रायोगिक पद्धत

Rating scale

3. ✔ पदनिश्चिती श्रेणी

Case study

4. ✘ प्रकरण अभ्यास

Question Number : 11 Question Id : 4110454791 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Poor performance of a child due to injury to hand is

हाताला दुखापत झाल्याने मुलाची शैक्षणिक कामगिरीतील कमतरता ही

A. Learner related

शिकण्या-याशी / विद्यार्थी संबंधित

B. Environment related

पर्यावरण संबंधित

Choose the correct answer

योग्य पर्याय निवडा

Options :

Both A & B

1. ✘ दोन्ही A आणि B

A only

2. ✔ फक्त A

B only

3. ✘ फक्त B

Neither A nor B

4. ✘ A पण नाही B पण नाही

Question Number : 12 Question Id : 4110454792 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Tara continues to do good work always as she does not know when her father rewards her for good work. The reinforcement schedule followed by Tara's father is

तारा नेहमी चांगले काम करत राहते कारण तिच्या चांगल्या कामासाठी तिचे वडिल तिला नेमके बक्षीस देतील हे तीला माहित नसते ताराच्या वडिलांनी वापरलेले प्रबलीकरण वेळापत्रक कोणते

Options :

Fixed interval reinforcement schedule

निश्चित कालानंतर प्रबलीकरण वेळापत्रक

1. ✘

Continuous reinforcement schedule

सतत प्रबलीकरण वेळापत्रक

2. ✘

Fixed ratio reinforcement schedule

निश्चित गुणोत्तर पुनर्बलन वेळापत्रक

3. ✘

Variable reinforcement schedule

पिरवर्ती (बदलते) पुनर्बलन वेळापत्रक

4. ✔

Question Number : 13 Question Id : 4110454793 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Individuals tend to behave differently with the same set of people in different occasions like very excited in party situation, calm and composed in official setting, silent and grief struck in untoward situation. This is an example for एखादी व्यक्ति त्याच लोकासमोर वेगवेगळ्या प्रसंगी वेगवेगळे वर्तन करते, जसे कि पार्टीमध्ये खुप उत्साही असणे. कार्यालयी वातावरण शांत व संयमी असणे आणि दुःखद प्रसंगी शांत व शोकाकुल असणे हे कशाचे उदाहरण आहे.

Options :

Identification

ओळख निर्माण

1. ✘

Stimulus generalisation

2. ✘ उद्दीपन सामान्यीकरण

Stimulus discrimination

3. ✔ उद्दीपन विभेदन / भेदभाव

Projection

4. ✘ प्रक्षेपण

Question Number : 14 Question Id : 4110454794 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Arranging jumbled letters to form a meaningful word through trial and error
is an example for this law of learning of Thorndike

विस्काळित (गोंधळलेले) अक्षरांना अर्थपूर्ण शब्द तयार करण्यासाठी प्रयत्न आणि प्रभाव पद्धतीने
मांडणी करणे हे थॉर्नडाईक च्या कोणत्या शिकण्याच्या नियमाचे उदाहरण आहे

Options :

Law of readiness

1. ✘ तत्परतेचा नियम

Law of multiple responses

2. ✔ अनेक प्रतिसादांचा नियम

Law of disuse

3. ✘ अनुपयोगाचा नियम

Law of attitude

4. ✘ वृत्तीचा नियम

Question Number : 15 Question Id : 4110454795 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

According to Piaget, a child from this stage can appreciate that other people have experiences, views and ideas that differ from his own

पियाजे त्यांचा मते, कोणता अवस्थेतील मुल हे समजु शकते कि इतर लोकांचे अनुभव, दृष्टिकोन आणि कल्पना त्यांचा स्वतःच्या कल्पनेपेक्षा वेगळ्या असु शकतात

Options :

Concrete operational

1. ✓ मूर्त क्रियात्मक अवस्था

Formal operational

2. ✗ औपचारिक क्रियात्मक अवस्था

Pre-conceptual

3. ✗ पूर्व- संकल्पनात्मक असवस्था

Pre-operational

4. ✗ पूर्व- क्रियात्मक अवस्था

Question Number : 16 Question Id : 4110454796 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Laws of perceptual organisation were explained by the Gestalt Psychologists in the context of

गेस्टाल्ट मानस शास्त्रज्ञानी धारणात्मक (परसेप्चुअल) संघटनाचे नियम कोणाच्या संदर्भात स्पष्ट केले आहे

Options :

Perception

1. ✓ धारणा बोध

Imagination

2. ✗ काल्पनिक

Sensation

3. ✗ संवेदना

Intelligence

बुद्धिमत्ता

4. ✘

Question Number : 17 Question Id : 4110454797 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The learning style proposed by Vygotsky is

व्हायगॉटस्की यांनी मांडलेली शिकण्याची पद्धत कोणती आहे

Options :

Imitation

1. ✘

अनुकरण

Independent discovery

2. ✘

स्वतंत्र शोध

Guided collaboration

3. ✔

मार्गदर्शित सहकार्य

Trial and error

4. ✘

प्रयत्न व त्रुटी पद्धत

Question Number : 18 Question Id : 4110454798 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A person was eating a food of his choice because of his excessive liking for food

even though his body does not require. Such external factors as excessive

eating making us eat can be referred to as

एखादी व्यक्ति आपल्या शरीराल गरज नसतानाही अन्नाविषयीच्या अतिप्रियते मुळे आपल्या आवडीचे अन्न खात आहे. अशा प्रकारचे बाह्य घटक जे आपल्याला खाण्यास प्रवृत्त करतात. त्यांना काय म्हणतात

Options :

Drive

1. ✘

प्रेरक शक्ति (जैविक प्रेरणा)

Incentive

2. ✓ प्रलोभन

Motive

3. ✗ प्रेरणा

Need

4. ✗ गरज

Question Number : 19 Question Id : 4110454799 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Chitra was participating in two group dances in the sangeeth party of her cousin. When she wanted to rehearse before the main event the dance learnt first was interfering with the dance learnt second. This is an example for चित्रा तिच्या चुलत बहिणीच्या संगीत समारंभात दोन गट नृत्यामध्ये सहभागी होती. मुख्य कार्यक्रमापूर्वी सराव करता तिने प्रथम शिकलेल्या नृत्यामुळे नंतर शिकलेल्या नृत्याच्या आठवणीत अडथळा निर्माण झाला हे कशाचे उदाहरण आहे

Options :

Fading

1. ✗ लोप पावणे

Retro-active inhibition

2. ✗ पूर्व-प्रभावी अवरोध

Pro-active inhibition

3. ✓ पूर्वगामी अवरोध

Regression

4. ✗ प्रतिगमन

Question Number : 20 Question Id : 4110454800 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which among the following does **NOT** help in transfer of learning?

खालीलपैकी कोणता घटक अध्ययनाचा हस्तांतरणास (ट्रान्सफर ऑफ लर्निंग) मदत करत नाही

Options :

Problem solving activities

1. ✘ समस्या निराकरण वृत्ती

Unrelated learning

2. ✔ असंबंधित अध्ययन

Guided reflection

3. ✘ मार्गदर्शित चिंतन

Conceptual understanding

4. ✘ संकल्पनात्मक आकलन

Question Number : 21 Question Id : 4110454801 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In the Rights of Persons with Disabilities (RPwD) Act, 2016, 'autism spectrum disorder' is defined as a neuro-developmental condition typically appearing in the first these many years of life

दिव्यांग व्यक्ति हक्क अधिनियम (आर पी डब्ल्यू डी) 2016 नुसार ऑटिझम स्पेक्ट्रम डिसऑर्डर ही एक न्यूरो-विकसनात्मक (मेंदुच्या विकासाशी संबंधित) अवस्था आहे जी साधारणपणे आयुष्याचा पहिल्या किती वर्षात दिसून येते

Options :

2 years

1. ✘ 2 वर्षे

5 years

2. ✘ 5 वर्षे

1 year

3. ✘ 1 वर्षे

3 years

4. ✔ 3 वर्षे

Question Number : 22 Question Id : 4110454802 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Identify the tools of survey among the following

खालीलपैकी सर्वेक्षणाची साधने ओळखा

A. Observation

निरिक्षणे

B. Interview

मुलाखत

C. Questionnaire

प्रश्नावली

Choose the correct answer

योग्य पर्याय निवडा

Options :

1. ✓ A, B & C

A & B only

2. ✗ फक्त A आणि B

B & C only

3. ✗ फक्त B आणि C

A & C only

4. ✗ फक्त A आणि C

Question Number : 23 Question Id : 4110454803 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

One among the following is **NOT** learner centred method

खालीलपैकी कोणती पद्धत विद्यार्थी केंद्रित (लर्नर सेन्टर्ड) नाही आहे

Options :

Debate

1. ✗ वाद विवाद

Panel discussion

2. ✗ पॅनल चर्चा

Brainstorming

विचार मंथन

3. ✘

Demonstration

प्रात्यक्षिक

4. ✔

Question Number : 24 Question Id : 4110454804 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

According to Bruner, our interaction with the world always makes us form categories of objects, events and experiences based on

ब्रूनर यांच्या मते, जगाशी असलेल्या परस्पर संवादामुळे आपण वस्तु, घटना आणि अनुभव यांचे वर्गीकरण (कॅटेगोरिज) कोणत्या आधारावर करतो

A. Similarities and differences between objects

वस्तुमधील साम्ये आणि भिन्नता यांचा आधारावर

B. Similarities and differences between our past and current experiences and knowledge

आपल्या भूतकालातील आणि वर्तमान अनुभव व ज्ञान यामध्ये साम्य व फरक

Choose the correct answer

योग्या पर्याय निवडा

Options :

Both A & B

1. ✔ दोन्ही A आणि B

Only A

2. ✘ फक्त A

Only B

3. ✘ फक्त B

Neither A nor B

A पण नाही B पण नाही

4. ✘

Question Number : 25 Question Id : 4110454805 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Analysis of the content to be used for teaching concepts should happen during this phase of teaching

संकल्पना शिकवण्यासाठी वापरल्या जाणा-या आशयाचे (कंटेट) विश्लेषण अध्यापनाच्या कोणत्या टप्प्यात केले पाहिजे

Options :

Pre-active

1. ✓ पूर्व सक्रिय टप्पा

Post-active

2. ✘ पश्च सक्रिय टप्पा

Inter-active

3. ✘ परस्पर संवादी टप्पा

Closure

4. ✘ समाप्ती / समारोप

Question Number : 26 Question Id : 4110454806 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Teaching Learning Resources should be related to

अध्यापन – अध्ययन संसाधने (टीचिंग – लर्निंग रिसोर्सेस) कोणत्या क्षेत्राशी संबंधित आहे

A. Cognitive domain

ज्ञानात्मक क्षेत्र

B. Affective domain

भावनीक क्षेत्र

C. Conative domain

क्रियात्मक क्षेत्र

Choose the correct answer

योग्य पर्याय निवडा

Options :

A & B only

1. ✘ फक्त A आणि B

A only

2. ✘ फक्त A

A & C only

3. ✘ A फक्त C

A, B & C

4. ✔

Question Number : 27 Question Id : 4110454807 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A teacher should always try to increase this time for increasing the achievement level of students

विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक यशाची पातळी वाढवण्यासाठी शिक्षकाने नेहमी कोणाचा वेळ वाढवण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे

Options :

Transition time

1. ✘ संक्रमण कालावधी

Academic learning time

2. ✔ शैक्षणिक कालावधी

Available time

3. ✘ उपलब्ध वेळ

Movement time

4. ✘ हालचालीचा वेळ

Question Number : 28 Question Id : 4110454808 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Under Section 19 of 'The Protection of Children from Sexual Offences Act (POCSO), 2012, any person who has apprehension that an offence under this Act is likely to be committed or has knowledge that such an offence has been committed, he shall provide such information to

लैंगिक अपराधापासून बालकाचे संरक्षण अधिनियम (पॉस्को) 2012 च्या कलम 19 नुसार या कायद्यांतर्गत एखादा गुन्हा होण्याची शक्यता आहे किंवा असा गुन्हा झाला आहे याची माहिती असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीने ही माहिती कोणाला द्यावी

A. the Special Juvenile Police Unit

विशेष किशोर पथक (SJPU)

B. the local police

स्थानिक पोलिस

Choose the correct answer

योग्य पर्याय निवडा

Options :

Only B

फक्त B

1. ✘

Only A

फक्त A

2. ✘

Both A & B

दोन्ही A आणि B

3. ✔

Neither A nor B

A पण नाही B पण नाही

4. ✘

Question Number : 29 Question Id : 4110454809 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The term 'Continuous' in 'Continuous Comprehensive Evaluation' refers to सतत सर्वांगीण मुल्यमापन मधील सतत या शब्दाचा अर्थ काय आहे

Options :

Validity in assessment

मुल्यमापनातील वैधता

1. ✘

Variation in assessment

मुल्यमापनातील विविधता

2. ✘

Overall assessment

सर्वांगीण मुल्यमापन

3. ✘

Regularity in assessment

मुल्यमापनातील नियमितता

4. ✔

Question Number : 30 Question Id : 4110454810 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The National Curriculum Framework (NCF), 2005 has observed that

disadvantages in education arising from inequalities of gender, caste,

language, culture, religion or disabilities need to be addressed directly through

राष्ट्रीय अभ्यासक्रम अराखडा (एन सी एफ) 2005 नुसार लिंग, जात, भाषा, संस्कृती, धर्म किंवा अपंगत्व यामुळे शिक्षणात निर्माण होणा-या असमानता आणि वंचिततेच्या समस्या थेट कशाद्वारे दूर केल्या पाहिजेत.

A. Policies and schemes

धोरणे आणि योजना

B. The design and selection of learning tasks and pedagogic practices, right

from the period of early childhood

बालपणाच्या सुरवातीच्या काळापासून अध्ययन कार्ये (लर्निंग टास्क) आणि अध्यापन शास्त्रीय पद्धती (पॅडलॉजिस्टिक प्रॅक्टिसेस) यांची रचना व निवड

Choose the correct answer

योग्य पर्याय निवडा

Options :

Both A & B

दोन्ही A आणि B

1. ✔

A only

फक्त A

2. ✘

B only

फक्त B

3. ✖

Neither A nor B

A पण नाही पण नाही B

4. ✖

Language I Marathi

Section Id :	411045184
Section Number :	2
Section type :	Online
Mandatory or Optional :	Mandatory
Number of Questions :	22
Number of Questions to be attempted :	22
Section Marks :	30
Maximum Instruction Time :	0
Sub-Section Number :	1
Sub-Section Id :	411045264
Question Shuffling Allowed :	Yes
Is Section Default? :	No

Question Id : 4110454811 Question Type : COMPREHENSION Sub Question Shuffling Allowed : Yes
Group Comprehension Questions : No Question Pattern Type : NonMatrix
Question Numbers : (31 to 35)

प्रश्न क्रमांक 31 ते 35 ची उत्तरे खाली दिलेल्या कवितेच्या आधारे योग्य पर्याय निवडून लिहा-

कविता

तापलेल्या उन्हाच्या आडोशाला वसून
खेळते आहे एक मुलगी केव्हाची
मी पाहत राहते तिला, माझ्या घराच्या झरोक्यातून
ती मांडीवर घेते बाहुलीला,
एका हाताने थोपचत तिला, चडवते आधुन भाताचं
भातुकलतील्या इवल्याशा गॅसवर.....
बाजूला खेळतो आहे मुलगा, हातात चेडू घेऊन
खूप उंच उजवून चेडू नेमका झेलतो तो हातात.
मुलगी पाहत राहते कौतुकाने त्याचा कडे
आचानक बाजूला ठेवून बाहुलीला, ती जवळ जाते त्याच्या
मुलगा दाखवतो तिला, आपलं कसब पुन्हा एकदा.
मुलगी चेडू मागते त्याच्याकडे,
तेव्हा तो हसून म्हणतो
तू भाजी बनव छानपैकी, पाल्याची, ती म्हणते,
"मी दोन्ही करू शकते एकाचवेळी, तू करशील?"
मुलगा, देतो चेडू तिच्या हातात.
उंच उडालेला चेडू आभाळाला शिवून
नेमका पडतो येऊन तिच्या अंजळीत.
मुलगा पाहत राहतो, आश्चर्यचकित.
तशी हसून ती म्हणते, आता तू
मांडी घालून मुलगा वसतो गॅस समोर,
दोन्ही हातांनी थोपटत झोपवतो बाहुलीला प्रथम
मग शोधतो पातेल भाजीसाठी .....

हळू हळू शिकेल तो ही
आपलं कसब दाखवतानाच, घर सांभाळणं
तापलेल्या उन्हाच्या आडोशाला वसून.
माझ्या घराच्या झरोक्यातून दिसत आहे
एक आश्वासक चित्र, उद्याच्या जगाच
जिथं खेळले जातील सारेच खेळ एकत्र.
भातुकलितून प्रवेशताना वास्तवात
हातात हा असेल दोघांचाही
ज्यावर सहज विसावेल, बाहुली आणि चेडू जोडीने.

Sub questions

Question Number : 31 Question Id : 4110454812 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

वरील कवितेचा विषय कोणता ?

Options :

1. ✓ स्त्री पुरुष समानता

2. ✘ स्त्री पुरुष असमानता

3. ✘ स्त्रियांची उन्नती

4. ✘ पुरुषांचे श्रेष्ठत्व

Question Number : 32 Question Id : 4110454813 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

या कवितेतील मुख्य दोन पात्र कोणते?

Options :

1. ✘ मुलगी व बाहुली

2. ✔ मुलगा व मुलगी

3. ✘ मुलागा व बाहुली

4. ✘ बाहुली व चेडू

Question Number : 33 Question Id : 4110454814 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

मुलगा व मुलगी या दोघांच्या हातात काय आहे?

Options :

1. ✘ चेडू आणि भाजी

2. ✘ बाहुली आणि भाजी

3. ✔ बाहुली आणि चेडू

4. ✘ फक्त चेडू

Question Number : 34 Question Id : 4110454815 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

मुलगी कोठे बसून खेळ खेळत आहे?

Options :

1. ✘ घराच्या अंगणात
2. ✘ रस्त्याच्या कडेला
3. ✔ तापलेल्या उन्हाचा ओडोशाला
4. ✘ झाडाखाली

Question Number : 35 Question Id : 4110454816 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

मुलगी एकाच वेळी किती कामे करू शकते?

Options :

1. ✘ एका वेळी एकच
2. ✔ एका वेळी अनेक
3. ✘ एका वेळी दहा
4. ✘ एका वेळी काहीच नाही

Sub-Section Number :

2

Sub-Section Id :

411045265

Question Shuffling Allowed :

Yes

Is Section Default? :

No

Question Id : 4110454817 Question Type : COMPREHENSION Sub Question Shuffling Allowed : Yes

Group Comprehension Questions : No Question Pattern Type : NonMatrix

Question Numbers : (36 to 40)

प्रश्न क्रमांक 36 चे 40 ची उत्तरे खालील दिलेल्या उता-या च्या आधारे योग्य पर्याय निवडून लिहा –

उतारा

नुसता रिमोट हातात असेल तर टी.व्ही. वरची एकेक वाहिनी सरकवत आज शेकडो सिनेमे पाहता येतात. रात्रंदिवस टी.व्ही. वर सिनेमे चालू आसतात. अनेक भाषांमधले आणि नवे व जुनेही. त्यामुळे सिनेमाचे अप्रुपच आज आपल्याला वाटत नाही. पण त्या दिवशी हरिश्चंद्राची फॅक्टरी हा सिनेमा पाहिला आणि आनंदाचा ठेवाच जणू मला मिळाला.

तो सिनेमा पाहिल्यावर दादासाहेब फाळके यांच्या समोर मी खराच नतमस्तक झालो. सिनेमा पाहिल्या शिवाय आम्हाला चैन पडत पण त्याच सिनेमाचे विश्व उभे करण्यासाठी दादासाहेब फाळके यांनी केवढे काबाडकष्ट व त्याग केले. पैसे जमविणे ही तर नेहमीचीच अडचण होतीच. तंत्र ज्ञानाचा मागमूस नसण्याचा तो काळ. दादासाहेबांनी आपल्या पत्नीचे दागीने विकले व ते इंग्लंडला गेले. तेथे त्यांनी सिनेमा तयार करण्याचे तंत्र व ज्ञान शिकून घेतले. पण तेवढ्यानी कुठे भागणार होते? सिनेमात काम करायला माणसे मिळत नव्हती. कॅमेरा हा आत्म्याला शोषून घेतो किंवा मिशी काढली तर बाप मरतो असल्या अंधश्रद्धा व खुळचट समजूतीमुळे सिनेमात काम करायला कोणी तयार नसे. अशा विपरीत स्थितीत त्यांनी सिनेमा घडवला आणि लोकप्रिय सुद्धा केला. एकवेळ तर त्यांची दृष्टीच गेली होती. तरी त्यांना खेद ना खंत. दादासाहेबांची हरहुन्नरी वृत्ती, त्यांची धडपड संकटाला न डगमगणे काम करीत रात्रणे याचे सत्तर दर्शन

Sub questions

Question Number : 36 Question Id : 4110454818 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

'हरिश्चंद्राची फॅक्टरी' हा सिनेमा पाहून लेखकाला काय वाटले?

Options :

1. ✘ भय वाटले
2. ✘ वाईट वाटले
3. ✔ आनंदाचा ठेवा मिळाला वाटले
4. ✘ आश्चर्य वाटले

Question Number : 37 Question Id : 4110454819 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

सिनेमाचे तंत्रज्ञान शिकण्यासाठी त्यांनी पैसे कसे जमवले ?

Options :

1. ✘ शेती विकून
2. ✔ पत्नीचे दागीने विकून
3. ✘ कर्ज काढून
4. ✘ उधार घेऊन

Question Number : 38 Question Id : 4110454820 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

सिनेमात काम करण्यास माणसे तया नसत, कारण .....

Options :

1. ✘ त्यांना भीती वाटे
2. ✘ आवडत नसे
3. ✔ खुळचट कल्पना व अंधश्रद्धा मुळे
4. ✘ वेळ मिळत नसे

Question Number : 39 Question Id : 4110454821 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

प्रत्येकाने हा सिनेमा पहायलाच हवा

Options :

1. ✘ अतारकली
2. ✘ चोरीचोरी
3. ✘ धुरंधर

4. ✓ हरिश्चंद्रची फॅक्टरी

Question Number : 40 Question Id : 4110454822 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

'हरहुन्नरी वृत्ती' म्हणजे काय?

Options :

1. ✘ एकावेळी एका कामत प्रवीण असणे
2. ✘ एकाचवेळी काहीही न करणे
3. ✓ एकाच वेळी अनेक कला, कौशल्यात निपुण असणे
4. ✘ सिनेमाच्या कामात कुशल असणे

Sub-Section Number :

3

Sub-Section Id :

411045266

Question Shuffling Allowed :

Yes

Is Section Default? :

No

Question Number : 41 Question Id : 4110454823 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

दादासाहेबांनी कोणते विश्व उभे केले?

Options :

1. ✘ नाटकाचे
2. ✘ साहित्याचे
3. ✘ गायनाचे
4. ✓ सिनेमाचे

Question Number : 42 Question Id : 4110454824 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

अचूक शब्द ओळखा

Options :

1. ✓ आशीर्वाद
2. ✘ आशिर्वाद
3. ✘ आर्शिवाद
4. ✘ आर्शीवाद

Question Number : 43 Question Id : 4110454825 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

खालील शब्दांना प्रचलित मराठी शब्द कोणता ? डायरेक्टरला (Director)

Options :

1. ✘ व्यवस्थापक
2. ✘ संयोजक
3. ✓ संचालक किंवा दिग्दर्शक
4. ✘ पर्यवेक्षक

Question Number : 44 Question Id : 4110454826 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“-----” या चिन्हाला काय म्हणतात?

Options :

1. ✘ स्वल्पविराम
2. ✘ प्रश्नचिन्ह
3. ✓ अपूर्ण विराम
4. ✘ उद्गार चिन्ह

Question Number : 45 Question Id : 4110454827 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

खालीलपैकी कोणत्या लेखकाला ज्ञानपीठ मिळाले नाही?

Options :

1. ✘ कुसुमाग्रज (वि.वा. शिरवाडकर)
2. ✘ वि. स. खांडेकर
3. ✘ विंदा करंदीकर
4. ✔ मंगेश पाडगावकर

Question Number : 46 Question Id : 4110454828 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

ज्या मध्ये क्रियापदाचे रुपकर्ता किंवा कर्माच्या लिंग, वचना नुसार बदलत नाही त्याला .....
म्हणतात

Options :

1. ✘ कर्तरी प्रयोग
2. ✘ कर्मणी प्रयोग
3. ✔ भावे प्रयोग
4. ✘ वरीलपैकी कोणतेही नाही

Question Number : 47 Question Id : 4110454829 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“सावलीत गार, गार वाटते” ह्या वाक्यातील अलंकार कोणता आहे?

Options :

1. ✘ श्लेष अलंकार
2. ✘ यमक अलंकार

3. ✘ अनुप्रास अलंकार

4. ✔ पुनरुक्ती अलंकार

Question Number : 48 Question Id : 4110454830 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

धाकट्या भावाचा एस. एस. सी. (S.S.C.) परीक्षेत राज्यात प्रथम क्रमांक आला. त्याला लिहिण्यात येण्यारे पत्र कोणत्या स्वरूपाचे असेल?

Options :

1. ✘ चौकशी पत्र

2. ✔ अभिनंदन पत्र

3. ✘ सात्वता पत्र

4. ✘ उपदेश पर पत्र

Question Number : 49 Question Id : 4110454831 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

पुढीलपैकी पूर्ण वर्तमान काळाचे वाक्य कोणते?

Options :

1. ✘ मंगेशने लाडू खाल्ला

2. ✘ मंगेशने लाडू खाल्ला होता

3. ✘ मंगेश लाडू खातो

4. ✔ मंगेशने लाडू खाल्ला आहे

Question Number : 50 Question Id : 4110454832 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

पुढीलपैकी समूहदर्शक शब्द कोणता?

Options :

1. ✓ मडक्याची उतरंड
2. ✘ गवताचा भारा
3. ✘ उन्हाचा पारा
4. ✘ पिकलेला आंबा

Question Number : 51 Question Id : 4110454833 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

'सभा' या शब्दाचे लिंग कोणते ?

Options :

1. ✘ पुल्लिंग
2. ✘ नपुंसकलिंग
3. ✓ स्त्रीलिंग
4. ✘ या पैकी कोणते ही नाही

Question Number : 52 Question Id : 4110454834 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

अलिकडे पाऊसाचे प्रमान फार कमि झाले आहे. या वाक्यातील अशुद्ध शब्द किती?

Options :

1. ✓ तीन
2. ✘ दोन
3. ✘ चार
4. ✘ एक

Question Number : 53 Question Id : 4110454835 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

'भाकरी' हा शब्द कोणत्या भाषेतूर मराठीत आला आहे ?

Options :

1. ✘ पोर्तुगीज

2. ✔ कानडी

3. ✘ हिंदी

4. ✘ फारसी

Question Number : 54 Question Id : 4110454836 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

प्रल्हाद केशव अत्रे यांचे खालील पैकी कोणते आत्मचरित्र आहे?

Options :

1. ✔ क-हेचे पाणी

2. ✘ कृष्णाकाठ

3. ✘ लमाण

4. ✘ एकटा जीव

Question Number : 55 Question Id : 4110454837 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

पंजाबमधील घुमान येथे झालेल्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष कोण?

Options :

1. ✘ फ.मु. शिंदे

2. ✘ नागनाथ कोत्तापल्ले

3. ✘ डॉ. अरुणा ढेरे
4. ✔ डॉ. सदानंद मोरे

Question Number : 56 Question Id : 4110454838 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

'साखरवाडी' या शब्दात कोणता शब्द नाही?

Options :

1. ✘ वाडी
2. ✘ साखर
3. ✘ सार
4. ✔ वडी

Question Number : 57 Question Id : 4110454839 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

प्रकल्प पद्धती म्हणजे काय?

Options :

1. ✘ प्रयोग केंद्रित शिक्षण
2. ✘ गृहपाठ केंद्रित शिक्षण
3. ✔ विद्यार्थ्यांनी स्वतः अभ्यास करून शिकणे
4. ✘ शिक्षक केवळ व्याख्यान देतो.

Question Number : 58 Question Id : 4110454840 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

अभ्यासाठी प्रेरणा वाढवण्यासाठी शिक्षकांनी काय केले पाहिजे?

Options :

1. ✘ फक्त शिक्षा करणे

2. ✘ दबाव आणणे
3. ✘ नियमित परीक्षा घेणे
4. ✔ प्रोत्साहन आणि स्वातंत्र्य देणे

Question Number : 59 Question Id : 4110454841 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

मातृभाषेतून शिक्षण घेतल्याने कोणता फायदा होतो?

Options :

1. ✔ मुलांचा आत्मविश्वास वाढतो
2. ✘ पाठांतर सोपे होणे
3. ✘ परीक्षा पास होणे
4. ✘ शिक्षकांचे काम कमी होते

Question Number : 60 Question Id : 4110454842 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

राष्ट्रीय शिक्षण धोरण (NEP2020) नुसार प्राथमिक शिक्षण कोणत्या भाषेत असावे?

Options :

1. ✘ हिंदी
2. ✘ इंग्रजी
3. ✔ मातृभाषा / प्रादेशिक
4. ✘ संस्कृत

Language II English

Section Id :

411045185

Section Number :

3

Section type :	Online
Mandatory or Optional :	Mandatory
Number of Questions :	26
Number of Questions to be attempted :	26
Section Marks :	30
Maximum Instruction Time :	0
Sub-Section Number :	1
Sub-Section Id :	411045267
Question Shuffling Allowed :	Yes
Is Section Default? :	No

Question Id : 4110454843 Question Type : COMPREHENSION Sub Question Shuffling Allowed : Yes
Group Comprehension Questions : No Question Pattern Type : NonMatrix
Question Numbers : (61 to 65)

(61–65) Read the following passage and choose the correct option for each question.

The Earth is home to an enormous variety of life forms. From microscopic organisms invisible to the naked eye to giant trees, from glowing jellyfish to soaring eagles, life exists in countless forms and habitats from the snow-clad Himalayas to the coral reefs of the Andaman Sea. This immense variety of living organisms is known as biodiversity. Biodiversity is essential for life on the Earth. Every organism plays a role in keeping nature stable and functioning. Microscopic algae in the oceans release most of the oxygen we breathe. Fungi and bacteria decompose fallen leaves, and convert waste into manure, making the soil fertile. Birds, bees and bats pollinate flowers, while plants capture sunlight to prepare food that supports nearly all life on the planet. These interconnections help sustain ecosystems and make the Earth suitable for living organisms.

Sub questions

Question Number : 61 Question Id : 4110454844 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

As per the passage, most of the oxygen we breathe is released in the oceans by

Options :

1. ✘ water hyacinth
2. ✘ macro algae
3. ✔ microscopic algae

4. ✘ seaweeds

Question Number : 62 Question Id : 4110454845 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The passage is mainly about the importance of the

Options :

1. ✘ mountains.

2. ✔ biodiversity.

3. ✘ aquaculture.

4. ✘ micro organisms.

Question Number : 63 Question Id : 4110454846 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Organisms help in maintaining _____ in nature.

Options :

1. ✘ fluctuations

2. ✘ disparity

3. ✔ stability

4. ✘ elimination

Question Number : 64 Question Id : 4110454847 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

As per the passage, the fallen leaves are decomposed, and the waste is converted
into manure by

Options :

1. fungi and bacteria.
2. bees and bats.
3. plants and creepers.
4. soaring eagles and algae.

Question Number : 65 Question Id : 4110454848 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

As per the passage, birds, bees and bats help in the process of _____.

Options :

1. excretion
2. respiration
3. circulation
4. pollination

Sub-Section Number : 2
Sub-Section Id : 411045268
Question Shuffling Allowed : Yes
Is Section Default? : No

Question Number : 66 Question Id : 4110454849 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Choose the correctly spelt word.

Options :

dimention

1. ✘

dimansions

2. ✘

dimensions

3. ✔

dimensoins

4. ✘

Question Number : 67 Question Id : 4110454850 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Choose the correctly punctuated sentence.

Options :

Ramu said, "Give me a pen, a pencil, and a book."

1. ✔

Ramu said, Give me a pen, a pencil and a book.

2. ✘

Ramu said, "give me a pen a pencil and a book."

3. ✘

Ramu said "Give me a pen a pencil and a book."

4. ✘

Question Number : 68 Question Id : 4110454851 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Identify the sentence that expresses a request.

Options :

Finish your homework before dinner.

1. ✘

Could you please help me with this problem?

2. ✔

3. ✘ Wish you a happy journey.

4. ✘ Stop talking immediately.

Question Number : 69 Question Id : 4110454852 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

He solved all the questions with _____.

Choose the correct option to complete the sentence.

Options :

1. ✘ easier

2. ✘ easy

3. ✔ ease

4. ✘ easily

Question Number : 70 Question Id : 4110454853 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Strike the iron _____ it is hot.

Choose the correct option to complete the sentence.

Options :

1. ✘ then

2. ✘ hence

3. ✘ unless

4. ✔ while

Question Number : 71 Question Id : 4110454854 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Identify the word that is in the plural form.

Options :

1. ✘ Civics

2. ✔ Oases

3. ✘ Billiards

4. ✘ Crisis

Question Number : 72 Question Id : 4110454855 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The traveller carried a suitcase _____ his head.

Choose the correct option to complete the sentence.

Options :

1. ✔ on

2. ✘ up

3. ✘ with

4. ✘ at

Question Number : 73 Question Id : 4110454856 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Read the following two sentences.

Sentence A: We need further information about the project.

Sentence B: He can throw the ball farther than anyone in the team.

Choose the correct option.

Options :

1. ✘ Only the sentence A is correct.
2. ✘ Only the sentence B is correct.
3. ✔ Both the sentences A and B are correct.
4. ✘ Both the sentences A and B are incorrect.

Question Number : 74 Question Id : 4110454857 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

She is hard-working. She is honest too.

Choose the correct combination of the two sentences.

Options :

1. ✘ She is not only hard-working if honest.
2. ✘ She is hard-working and as well as honest.
3. ✘ She is hard-working but honest to.
4. ✔ She is not only hard-working but also honest.

Question Number : 75 Question Id : 4110454858 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

He said, "Yes, I have broken the window."

Choose the appropriate indirect speech sentence.

Options :

1. ✘ He admits that I had broken the window.
2. ✘ He admitted that he has broken the window.
3. ✔ He admitted that he had broken the window.
4. ✘ He told that he broke the window.

Question Number : 76 Question Id : 4110454859 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Identify the meaningful sentence.

Options :

1. ✘ We must forgive to others for learn their mistakes.
2. ✔ We must learn to forgive others for their mistakes.
3. ✘ We must learn mistakes to others for their forgive.
4. ✘ We must mistakes to forgive others for their learn.

Question Number : 77 Question Id : 4110454860 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Rakesh has the habit of _____ a headache.

Choose the correct option.

Options :

1. ✔ complaining of

2. ✘ complaining
3. ✘ complaining to
4. ✘ complain

Question Number : 78 Question Id : 4110454861 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The police kept the building under constant surveillance.

Identify the meaning of the word 'surveillance'.

Options :

1. ✘ abandon
2. ✘ neglect
3. ✔ observation
4. ✘ privacy

Question Number : 79 Question Id : 4110454862 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Identify the INCORRECTLY matched singular-plural pair.

Options :

1. ✘ wolf – wolves
2. ✘ cliff – cliffs
3. ✘ knife – knives
4. ✔ shelf – shelves

1. ✘ A

2. ✔ B

3. ✘ C

4. ✘ D

Question Number : 83 Question Id : 4110454866 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Flowers flourish in sunlight.

Choose the opposite meaning of the word 'flourish'.

Options :

1. ✘ bloom

2. ✘ amplify

3. ✘ prosper

4. ✔ perish

Question Number : 84 Question Id : 4110454867 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

_____ standing at that corner is a lawyer.

Choose the correct option.

Options :

1. ✘ A man

2. ✘ An man

3. ✔ The man

Man

4. ✖

Question Number : 85 Question Id : 4110454868 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Identify the teaching and learning method that discourages the use of the mother tongue.

Options :

1. ✖ Grammar-Translation method

2. ✔ Direct method

3. ✖ Bilingual method

4. ✖ Communicative Language Teaching method

Question Number : 86 Question Id : 4110454869 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

At primary level, a very enjoyable way of learning to say words and sentences is through

Options :

1. ✔ rhymes and songs.

2. ✖ dictionary and thesaurus.

3. ✖ work sheets and books.

4. ✖ lessons and texts.

Question Number : 87 Question Id : 4110454870 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The phonetic aspect in language deals with

Options :

1. ✘ spellings.
2. ✘ grammar.
3. ✘ writing.
4. ✔ pronunciation.

Question Number : 88 Question Id : 4110454871 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The purpose of the picture given in the beginning of each lesson in the Class V

English textbook is

Options :

1. ✘ to give a face-lift the textbook.
2. ✔ to facilitate students understand and engage with the lesson's theme.
3. ✘ to help teachers enjoy teaching the lesson.
4. ✘ To help children with visual impairments comprehend the lesson.

Question Number : 89 Question Id : 4110454872 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Identify the language teaching method that encourages habit formation through intensive listening, repetition, and drilling.

Options :

1. ✔ Audio- Lingual Method
2. ✘ Grammar Translation Method
3. ✘ Total Physical Response

Communicative Language Teaching

4. ✘

Question Number : 90 Question Id : 4110454873 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The use of facial expressions, body postures and movements to communicate meaning is called

Options :

1. ✘ Facial language

2. ✘ Oral language

3. ✔ Body language

4. ✘ Visual language

Mathematics

Section Id :	411045186
Section Number :	4
Section type :	Online
Mandatory or Optional :	Mandatory
Number of Questions :	30
Number of Questions to be attempted :	30
Section Marks :	30
Maximum Instruction Time :	0
Sub-Section Number :	1
Sub-Section Id :	411045269
Question Shuffling Allowed :	Yes
Is Section Default? :	No

Question Number : 91 Question Id : 4110454874 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The number of two digit numbers which are exactly divisible by 8 is

8 ने पूर्णपणे भाग जाणा-या दोन अंकी संख्यांची संख्या किती आहेत

Options :

1. ✘ 12

2. ✓ 11

3. ✗ 13

4. ✗ 10

Question Number : 92 Question Id : 4110454875 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Cost price of a box is ₹900. To get 20% profit, its selling price is

एका खोक्याची खरेदी किंमत रु. 900 आहे. 20% नफा मिळवण्यासाठी त्याची विक्री किंमत किती आहे

Options :

1. ✓ ₹1080

2. ✗ ₹1125

3. ✗ ₹1200

4. ✗ ₹1100

Question Number : 93 Question Id : 4110454876 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The compound ratio of 3:4 and 5:6 is

3 : 4 आणि 5 : 6 यांचे संयुक्त गुणोत्तर आहे

Options :

1. ✗ 18:20

2. ✗ 12:30

3. ✗ 6:15

4. ✓ 15:24

Question Number : 94 Question Id : 4110454877 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The number of types of triangles based on their sides is

बाजुंच्या आधारावर त्रिकोणांच्या प्रकाराची संख्या किती आहे

Options :

1. ✘ 4

2. ✘ 5

3. ✔ 3

4. ✘ 2

Question Number : 95 Question Id : 4110454878 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A cow is purchased for ₹15,000 and earned ₹12,000 by selling its milk in one year.

After one year, the cow was sold for ₹9,000. The profit percent is

एक गाय 15,000 रुपयांना खरेदी केली आणि एका वर्षात तिचे दूध विकून रु. 12,000 कमावले. एका वर्षानंतर ती गाय 9,000 रुपयांना विकली गेली. नफ्याची टक्केवारी .... आहे.

Options :

1. ✘ 60%

2. ✘ 30%

3. ✘ 50%

4. ✔ 40%

Question Number : 96 Question Id : 4110454879 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Twice the difference of largest and smallest four digit numbers formed by the digits 4, 0, 8 and 6 is

4,0,8 आणि 6 या अंकांनी बनलेल्या सर्वात मोठ्या आणि सर्वात लहान चार अंकी संख्येच्या फरकाची दुप्पट किती

Options :

1. ✘ 4068
2. ✔ 9144
3. ✘ 4572
4. ✘ 9044

Question Number : 97 Question Id : 4110454880 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

If 15 litres milk costs ₹900, then the cost of 85 litres milk is

15 लीटर दुधाची किंमत रु. 900 असेल, तर 85 लीटर दुधाची किंमत किती

Options :

1. ✘ ₹4800
2. ✘ ₹5000
3. ✔ ₹5100
4. ✘ ₹5400

Question Number : 98 Question Id : 4110454881 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Leap year among the following is

खालील पैकी कोणते वर्ष लिप वर्ष आहे

Options :

1. ✘ 1800

2. ✓ 2000

3. ✗ 1900

4. ✗ 2200

Question Number : 99 Question Id : 4110454882 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The number of pieces in a standard Tangram puzzle is

एका मानक टॅंग्रॅम कोड्यामध्ये किती तुकडे असतात

Options :

1. ✗ 9

2. ✗ 3

3. ✗ 6

4. ✓ 7

Question Number : 100 Question Id : 4110454883 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The next number in the pattern 5, 9, 14, 20, 27, _____ is

5,9,14,20,27 ..... या क्रमातील पुढील संख्या कोणती

Options :

1. ✗ 40

2. ✗ 30

3. ✓ 35

4. ✗ 45

Question Number : 101 Question Id : 4110454884 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The HCF of 80, 112 and 240 is

80, 112 आणि 240 यांचा म.सा.वि. आहे

Options :

1. ✘ 24

2. ✔ 16

3. ✘ 1680

4. ✘ 40

Question Number : 102 Question Id : 4110454885 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The area of a rectangular plot is 1350 sq. m. and it's length is $1\frac{1}{2}$ times it's breadth. The perimeter (in m) of that rectangular plot is

एका आयताकृती भूखंडाचे क्षेत्रफळ 1350 चौ. मीटर आहे आणि त्याची लांबी त्याचा रुंदीच्या $1\frac{1}{2}$ पट आहे. त्या आयताकृती भूखंडाची परिमिती (मीटर मध्ये) किती आहे

Options :

1. ✔ 150

2. ✘ 180

3. ✘ 160

4. ✘ 170

Question Number : 103 Question Id : 4110454886 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following alphabet has only horizontal line of symmetry?

खालील पैकी कोणत्या अक्षराला फक्त आडवी सममिती रेषा आहे

Options :

1. ✘ A

2. ✓ D

3. ✘ O

4. ✘ H

Question Number : 104 Question Id : 4110454887 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The product of number of faces of a triangular pyramid and the number of edges of a square pyramid is

त्रिकोणी पिरॅमिडच्या पृष्ठांची संख्या आणि पिरॅमिडच्या कडांची संख्या यांचा गुणाकार किती असतो?

Options :

1. ✘ 25

2. ✘ 30

3. ✘ 20

4. ✓ 32

Question Number : 105 Question Id : 4110454888 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

$$6^{-1} \times (216)^{\frac{1}{3}} =$$

Options :

1. ✘ 6

2. ✘ 0

3. ✓ 1

$\frac{1}{3}$

4. ✖

Question Number : 106 Question Id : 4110454889 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Ravi and Kiran won a lottery, which they agreed to share in the ratio 9:2. If Kiran received ₹180, the total amount they won is

रवी आणि किरण यांनी एक लॉटरी जिंकली, जी त्यांनी 9 : 2 या प्रमाणात वाटून घेण्याचे ठरवले. जर किरणला 180 रु. मिळाले तर त्यांची जिंकलेली एकूण रक्कम किती

Options :

1. ✔ ₹990

2. ✖ ₹810

3. ✖ ₹1170

4. ✖ ₹1080

Question Number : 107 Question Id : 4110454890 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following number is divisible by 6?

खालीलपैकी कोणती संख्या 6 ने विभाज्य आहे

Options :

1. ✖ 197234

2. ✔ 972132

3. ✖ 726352

4. ✖ 800552

Question Number : 108 Question Id : 4110454891 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following pairs is **NOT** co-primes?

खालील पैकी कोणती जोडी सहमूळ नाही

Options :

4 and 5

1. ✘ 4 आणि 5

106 and 215

2. ✘ 106 आणि 215

18 and 35

3. ✘ 18 आणि 35

17 and 85

4. ✔ 17 आणि 85

Question Number : 109 Question Id : 4110454892 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following statements is true?

खालील पैकी कोणते विधान सत्य आहे

Options :

A line has two end points

1. ✘ रेषेला दोन अंत्यबिंदू असतात

Ray is not part of a line

2. ✘ किरण रेषेचा भाग नाही

A line segment has only one end point

3. ✘ रेषाखंडाला फक्त अंत्यबिंदू असतो

Only one line can be drawn through two distinct points

4. ✔ दोन भिन्न बिंदू मधून फक्त एकच रेषा काढता येते

Question Number : 110 Question Id : 4110454893 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The region in a circle bounded by two radii and an arc is called
वर्तुळातील दोन त्रिज्या आणि एका कंसाने वेढलेल्या प्रदेशाला काय म्हणतात

Options :

Diameter

1. ✘ व्यास

Sector

2. ✔ सेक्टर (क्षेत्र)

Chord

3. ✘ जीवा

Segment

4. ✘ खंड

Question Number : 111 Question Id : 4110454894 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which of the following is the biggest fraction?

खालीलपैकी कोणता सर्वात मोठा अपूर्णाक आहे

Options :

$\frac{5}{6}$

1. ✔

$\frac{1}{2}$

2. ✘

$\frac{2}{3}$

3. ✘

$\frac{7}{12}$

4. ✘

Question Number : 112 Question Id : 4110454895 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

For an entrance test, 240 students applied and 190 students appeared. Out of which only 60% have passed the test, then how many number of students failed in the test?

एका प्रवेश परिक्षेसाठी 240 विद्यार्थ्यांनी अर्ज केला आणि 190 विद्यार्थी परिक्षेला बसले त्यापैकी 60% विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले, तर एकूण किती विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले

Options :

1. ✘ 78

2. ✘ 72

3. ✔ 76

4. ✘ 74

Question Number : 113 Question Id : 4110454896 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

If the area of a square is equal to the area of a rectangle having sides of length 9 cm and 4 cm, then the length of each side of the square (in cm) is

जर एका चौरसाचे क्षेत्रफळ हे 9 से.मी. आणि 4 से.मी. बाजू असलेल्या आयाताच्या क्षेत्रफळ एवढे असेल, तर त्या चौरसाच्या प्रत्येक बाजूची लांबी (से.मी.) मध्ये किती आहे

Options :

1. ✔ 6

2. ✘ 4

3. ✘ 8

4. ✘ 4.5

Question Number : 114 Question Id : 4110454897 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

If the volume of a cube is 0.000125 cu. m., then length of its side (in m) is

जर एका घनाचे घनफळ 0.000125 घन मीटर असेल, तर त्याच्या बाजूची लांबी (मीटर मध्ये) किती

Options :

1. ✘ 0.5
2. ✘ 0.025
3. ✔ 0.05
4. ✘ 0.005

Question Number : 115 Question Id : 4110454898 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which aspect of mathematics deals with symbols and notation?

गणिताचा कोणता पैलू चिन्हे आणि संकेत यांचाशी संबंधित आहे

Options :

1. ✔ Abstractness
अमूर्तता
2. ✘ Concreteness
ठोसपणा
3. ✘ Emotion
भावना
4. ✘ Observation
निरीक्षण

Question Number : 116 Question Id : 4110454899 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The value of Mathematics that helps in solving day-to-day life problems is known as:

दैनंदिन जीवनातील समस्या सोडवण्यासाठी उपयुक्त ठरणा-या गणिताच्या मूल्याला काय म्हणतात

Options :

1. ✘ Cultural value
सांस्कृतिक मूल्य

2. ✘ Disciplinary value
शिस्तीचे मूल्य

3. ✔ Utilitarian value
उपयुक्ततावादी मूल्य

4. ✘ Moral value
नैतिक मूल्य

Question Number : 117 Question Id : 4110454900 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Match the following in the evaluation point of view:

मूल्यांकनाच्या दृष्टिकोनांनुसार खालील जोड्या जुळवा

List I

List II

यादी 1

यादी 2

A) Continuous i) During instruction

सतत

सूचना दरम्यान

B) Comprehensive ii) End of instruction

सर्वसमावेशक

सूचनाच्या अंती

C) Formative iii) Throughout the year

निर्णयात्मक

वर्षभरात

D) Summative iv) All-round development

सारांशात्मक

सर्वांगीण विकास

Options :

1. ✘ A-iii, B-i, C-iv, D-ii

2. ✘ A-ii, B-iii, C-i, D-iv

3. ✘ A-i, B-iv, C-iii, D-ii

A-iii, B-iv, C-i, D-ii

4. ✓

Question Number : 118 Question Id : 4110454901 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

During test administration, the teacher should ensure:

परीक्षा घेतांना शिक्षकाने याची खात्री करावी कि

- A. Clear instructions
स्पष्ट सूचना
- B. Uniform conditions
एक समान परिस्थिती
- C. Helping students during the test
परिक्षेदरम्यान विद्यार्थ्यांना मदत करणे
- D. Proper time management
वेळेचे योग्य व्यवस्थापन

Options :

A, B, and C only
फक्त A, B आणि C

1. ✘

B and C only
फक्त B आणि C

2. ✘

A, B and D only
फक्त A, B आणि D

3. ✓

A, B, C and D
A, B, C आणि D

4. ✘

Question Number : 119 Question Id : 4110454902 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A good mathematics teacher encourages:

एक चांगला गणिताचा शिक्षक या गोष्टींना प्रोत्साहन देतो

Options :

Fear of the subject
विषयाची भीती

1. ✘

Problem-solving skills
समस्या सोडवण्याचे कौशल्य

2. ✓

Passive learning
निष्क्रिय शिक्षण

3. ✖

Copying answers
उत्तरे कापी करणे

4. ✖

Question Number : 120 Question Id : 4110454903 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Among the two statements below, i.e., the Assertion and the Reason, choose the correct option.

खाली दिलेल्या विधानांपैकी, म्हणजेच विधान आणि कारण, योग्य पर्याय निवडा

Assertion (A): A good textbook can replace a teacher in the classroom.

विधान (A) एक चांगले पाठ्यपुस्तक वर्गात शिक्षकाची जागा घेऊ शकते

Reason (R): Textbooks offer detailed subject knowledge in an organised manner.

विधान (R) पाठ्यपुस्तके विषयाचे सविस्तार ज्ञान संघटित पद्धतीने देतात

Options :

Both A and R are true, and R is the correct explanation of A

1. ✖ A आणि R दोन्ही सत्य आहेत, आणि R हे A चे अचूक स्पष्टीकरण आहे

Both A and R are true, but R is NOT the correct explanation of A
A आणि R दोन्ही सत्य आहेत, पण R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही

2. ✖

A is true, but R is false

3. ✖ A सत्य आहे पण R असत्य आहे

A is false, but R is true

4. ✔ A असत्य आहे, पण R सत्य आहे

Environmental Studies

Section Id :	411045187
Section Number :	5
Section type :	Online
Mandatory or Optional :	Mandatory
Number of Questions :	30
Number of Questions to be attempted :	30
Section Marks :	30
Maximum Instruction Time :	0

Sub-Section Number : 1
Sub-Section Id : 411045270
Question Shuffling Allowed : Yes
Is Section Default? : No

Question Number : 121 Question Id : 4110454904 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which one of the following correctly differentiates herbivores and carnivores?

खालीलपैकी कोणता पर्याय शाकाहारी आणि मांसाहारी प्राण्यांमधील फरक अचूकपणे स्पष्ट करतो

Options :

Herbivores have sharp canines; carnivores have flat molars

1. ✘ शाकाहारी प्राण्यांना तिक्ष्ण सुळे असतात, मांसाहारी प्राण्यांना चपटे दाढ असतात

Herbivores have reduced canines; carnivores have well-developed canines

2. ✔ शाकाहारी प्राण्यांमध्ये सुळे लहान असतात, मांसाहारी प्राण्यांचे सुळे पूर्ण विकसित असतात

Both have identical teeth

3. ✘ दोघांचे दात एकासारखेच असतात

Carnivores do not have incisors

4. ✘ मांसाहारी प्राण्यांना पुढचे दात नसतात

Question Number : 122 Question Id : 4110454905 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes
Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Among the following, which exhibits external fertilization?

खालीलपैकी कशा मध्ये बाह्य फलन दिसून येते?

Options :

Frog

1. ✔ वेडूक

Lizard

2. ✘

पाल

Hen

3. ✘

कोंबडी

Human

4. ✘

मानव

Question Number : 123 Question Id : 4110454906 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Marasmus is a disease caused by the deficiency of

मराँस्मस हा रोग - याच्या कमतरने मुळे होतो

Options :

Vitamin A

1. ✘

जीवनसत्व - A

Protein and energy

2. ✔

प्रथिने आणि उर्जा

Vitamin C

3. ✘

जीवनसत्व C

Iron

4. ✘

लोह

Question Number : 124 Question Id : 4110454907 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

During wound healing, the body forms new cells to repair damaged tissues. Which of the following nutrients is essential for this process?

जखम भरण्याच्या प्रक्रिये दरम्यान, शरीरातील खराब झालेल्या उती दुरुस्त करण्यासाठी नवीन पेशी तयार होतात – या प्रक्रियेसाठी खालीलपैकी कोणते पोषक तत्व आवश्यक आहे ?

Options :

Carbohydrates

1. ✘ कार्बोहायड्रेट्स

Fats

2. ✘ चरबी (स्निग्ध पदार्थ)

Vitamins

3. ✘ जीवनसत्व

Proteins

4. ✔ प्रथिने

Question Number : 125 Question Id : 4110454908 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The five layers of the atmosphere are classified based on:

वातावरणाच्या पाच थरांचे वर्गीकरण याच्या आधारावर केले आहे

Options :

Changes in wind direction

1. ✘ वा-याचा दिशेतील बदल

Changes in air pressure

2. ✘ हवेच्या दाबातील बदल

Changes in temperature

तापमानातील बदल

3. ✓

Changes in humidity

आर्द्रतेतील बदल

4. ✘

Question Number : 126 Question Id : 4110454909 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Read the following statements and choose the correct answer

खालील विधाने वाचा आणि योग्य उत्तर निवडा

Statement I : Renewable energy sources are preferred over fossil fuels.

विधान I जीवाश्म इंधनांपेक्षा नवीकरणीय उर्जा स्रोतांना प्राधान्य दिले जाते

Statement II : They are naturally replenished and less polluting.

विधान II ते नैसर्गिक रित्या पुनर्भरणित होतात आणि कमी प्रदूषण करतात

Options :

Both Statement I and Statement II are true

1. ✓

विधान I आणि विधान II दोन्ही सत्य आहे

Both Statement I and Statement II are false

2. ✘

विधान I आणि विधान II दोन्ही असत्य आहे

Statement I is false, Statement II is true

3. ✘

विधान I असत्य आहे आणि विधान II सत्य आहे

Statement I is true, Statement II is false

4. ✘

विधान I सत्य आहे आणि विधान II असत्य आहे

Question Number : 127 Question Id : 4110454910 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Read the following statements and choose the correct answer:

खालील विधाने वाचा आणि योग्य उत्तर निवडा

Statement I : Renal artery brings oxygenated blood loaded with waste products to the kidneys.

विधान I वृक्क धमनी टाकाऊ पदार्थासहित ऑक्सीजन युक्त रक्त मूत्रपिंडापर्यंत आणते

Statement II : Renal vein carries deoxygenated blood away from the kidneys after filtration.

विधान II वृक्क शिरा गाळणानंतर ऑक्सीजन विरहित रक्त मूत्रपिंडापासून दूर वाहून नेते

Options :

Both Statement I and Statement II are true

1. ✓ विधान I आणि विधान II दोन्ही सत्य आहेत

Both Statement I and Statement II are false

2. ✘ विधान I आणि विधान II दोन्ही असत्य आहेत

Statement I is true but Statement II is false

3. ✘ विधान I सत्य आहे आणि विधान II असत्य

Statement I is false but Statement II is true

4. ✘ विधान I असत्य आणि विधान II सत्य आहे

Question Number : 128 Question Id : 4110454911 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

In the human nervous system, the correct number of cranial and spinal nerve pairs respectively are

मानवी चेतसंस्थेमध्ये, कपाल चेतस आणि मेरुदण्डाच्या चेतसंच्या जोड्यांची अनुक्रमे योग्य संख्या किती आहे?

Options :

14 and 30

1. ✘ 14 आणि 30

31 and 12

2. ✘ 31 आणि 12

10 and 24

3. ✘ 10 आणि 24

12 and 31

4. ✔ 12 आणि 31

Question Number : 129 Question Id : 4110454912 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Bee venom is used in the preparation of:

मधमाशीचे विष खालील गोष्टीच्या निर्मिती मध्ये वापरले जाते

Options :

Penicillin

1. ✘ पेन्सिलीन

Insulin

2. ✘ इन्सुलीन

Apic tincture

3. ✓
एपिक टिंक्चर

Aspirin

4. ✘
एँस्पिरिन

Question Number : 130 Question Id : 4110454913 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Which gas is essential for life, although it becomes a pollutant in large quantities?

कोणता वायु जीवनासाठी अत्यावश्यक आहे, पण जास्त प्रमाणात तो प्रदूषक बनतो

Options :

Oxygen

1. ✘
ऑक्सीजन

Carbon dioxide

2. ✓
कार्बनडाय ऑक्साईड

Nitrogen

3. ✘
नायट्रोजन

Hydrogen

4. ✘
हायड्रोजन

Question Number : 131 Question Id : 4110454914 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The organization in India, responsible for collecting and preserving genes

of different plants, is

भारतातील, विविध वनस्पतींची जनुके गोळा करून त्यांचे जतन करण्याची जाबाबदारी असलेली संस्था कोणती आहे?

Options :

Indian Space Research Organisation

भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था

1. ✘

Food Corporation of India

भारतीय अन्न महामंडळ

2. ✘

National Bureau of Plant Genetic Resources

राष्ट्रीय वनस्पती अनुवंशिक संसाधन ब्युरो

3. ✔

Council of Scientific and Industrial Research

वैज्ञानिक आणि औद्योगिक संशोधन परिषद

4. ✘

Question Number : 132 Question Id : 4110454915 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

One of the main differences between broilers and layers in hens is:

ब्रॉयलर आणि लेयर कोंबड्यांमधील मुख्य फरकांपैकी एक म्हणजे

Options :

Broilers and layers are raised for the same purpose

ब्रॉयलर आणि लेयर कोंबड्या एकाच उद्देशाने वाढवल्या जातात

1. ✘

Broilers produce more eggs than layers

ब्रॉयलर कोंबड्या लेयर कोंबड्यापेक्षा जास्त अंडी देतात

2. ✘

Layers grow faster than broilers for meat production

मांस उत्पादनासाठी लेयर्स ब्रॉयलर पेक्षा वेगाने वाढतात

3. ✘

Broilers are raised for meat, while layers are raised for egg production

ब्रॉयलरना मांसासाठी पाळले जाते, तर लेयर्सना अंड्याच्या उत्पादनासाठी पाळले जाते

4. ✔

Question Number : 133 Question Id : 4110454916 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Among the following, identify the district of Telangana that receives rainfall between 60 cm and 99 cm

खालीलपैकी तेलंगणातील तो जिल्हा ओळखा जिथे पाऊस 60 से.मी. ते 99 से.मी. दरम्यान पडतो

Options :

Jogulamba Gadwal

1. ✘

जोगुलंबा गडवाल

Khammam

2. ✘

खम्मम

Yadadri Bhuvanagiri

3. ✔

यदाद्री भुवनगिरी

Jagityal

4. ✘

जगित्याल

Question Number : 134 Question Id : 4110454917 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Among the following, the mountain ranges located in the European continent are

खालीलपैकी, युरोपीय खंडात स्थित असलेल्या पर्वतरांगा

Options :

Andes Mountain Ranges

अँडीज पर्वतरांगा

1. ✘

Apennine Mountain Ranges

अपेनाइन पर्वतरांगा

2. ✔

Rocky Mountain Ranges

रॉकी पर्वतरांगा

3. ✘

Appalachian Mountain Ranges

अपलाचियन पर्वतरांगा

4. ✘

Question Number : 135 Question Id : 4110454918 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Raki Hills, Kandikal Hills and Devarakonda Hills are located in this part of
Telangana

रॉकी टेकड्या, कंदीकल टेकड्या आणि देवरकोंडा टेकड्या तेलंगणाच्या या भागात स्थित आहेत

Options :

Upper Telangana Plateau

तेलंगणा पठाराचा वरचा भाग

1. ✘

Lower Telangana Plateau

तेलंगणा पठाराचा खालचा भाग

2. ✔

Godavari River Basin

गोदावरी नदीचे खोरे

3. ✘

Krishna River Basin

कृष्णा नदीचे खोरे

4. ✘

Question Number : 136 Question Id : 4110454919 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The Koya tribe is a prominent Adivasi community primarily inhabiting the hilly regions of Andhra Pradesh, Telangana, and parts of Chhattisgarh and Odisha. In this context, the term "Koya" means

कोया जमात हा एक प्रमुख आदिवासी समुदाय आहे जो प्रामुख्याने आन्ध्र प्रदेश, तेलंगणा आणि छत्तीसगड व ओडिशाच्या पर्वतीय भागांमध्ये राहतो या संदर्भात, कोया या शब्दाचा अर्थ असा आहे.

Options :

a good person living on the hills

डोंगरांवर राहणारा एक चांगला माणूस

1. ✓

a farmer living in the plains and cultivating the soils

मैदानी प्रदेशात राहणारा आणि जमिनीची मशागत करणारा शेतकरी

2. ✘

a warrior community of forests

जंगलामधील योद्ध्यांचा समुदाय

3. ✘

a group of traders in tribal areas

आदिवासी भागांतील व्यापा-यांचा समूह

4. ✘

Question Number : 137 Question Id : 4110454920 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Chantamula and Virapurushadatta were the important kings of this dynasty

चंतामूला आणि वीरपुरुषदत्त हे या राजवंशातील महत्वाचे राजे होते

Options :

Satavahana Dynasty

सातवाहन घराणे

1. ✘

Ikshavaku Dynasty

इक्ष्वाकु घराणे

2. ✓

Gupta Dynasty

गुप्ता घराणे

3. ✘

Kushan Dynasty

कुशान घराणे

4. ✖

Question Number : 138 Question Id : 4110454921 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

One of the following persons is eligible to contest the election for the post of Gram
Sarpanch

ग्राम सरपंच पदाच्या निवडणुकीसाठी खलीलपैकी एक व्यक्ति निवडणूक लढण्यास पात्र आहे

Options :

A person who is 21 years old and a registered voter of the village

21 वर्षे वयाची आणि गावातील नोंदणीकृत मतदार असलेली व्यक्ति

1. ✔

A person who has been declared of unsound mind by a competent court

सक्षम न्यायलयाने मनोरुग्ण किंवा वेडा घोषित केलेला व्यक्ति

2. ✖

An 18-year-old student who has recently attained majority

नुकताच सज्जन झालेला 18 वर्षाचा विद्यार्थी

3. ✖

A 21-year-old individual who is not registered as a voter in the village

21 वर्षाची व्यक्ति जिची गावात मतदार म्हणून नोंदणी झाली नाही

4. ✖

Question Number : 139 Question Id : 4110454922 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A large part of this Physical feature is located in the Marwar region of Rajasthan
State

या भौगोलिक वैशिष्ट्याचा मोठा भाग मारवाड प्रदेशात आहे

Options :

Aravali Mountain Range

अरावली पर्वतरांग

1. ✖

Thar Desert

2. ✓ थार वाळवंट

Indo-Gangetic Plain

3. ✘ सिंधू - गंगेचे मैदान

Deccan Plateau

4. ✘ दख्खनचे पठार

Question Number : 140 Question Id : 4110454923 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Vardhamana Mahavira and Gautama Buddha were born in regions governed by a
वर्धमान महावीर आणि गौतम बुद्ध यांचा जन्म एका ----- शासित प्रदेशात झाला होता

Options :

Monarchy

1. ✘ राजेशाही

Gana sangha

2. ✓ गण संघ

Hereditary Kingship

3. ✘ वंशपरंपरागत राजेशाही

Colonial Administration

4. ✘ वसाहतकालीन प्रशासन

Question Number : 141 Question Id : 4110454924 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Among the following, the Harappan cities located in Pakistan are
खालीलपैकी पाकिस्तानमध्ये स्थित असलेली हडप्पाकालीन शहरे ही आहेत

Options :

Mehrgarh, Chanhudaro and Sotkakoh

मेहरगढ, चांहुदारो आणि सोतकाकोह

1. ✓

Dholavira, Lothal and Sarkotada

धोलाविरा, लोथल आणि सरकोटाडा

2. ✘

Kalibangan, Rakhigurhi and Harappa

कालीबंगन, राखीगुढी आणि हडप्पा

3. ✘

Mohenjadaro, Kalibangan and Dholavira

मोहेंजादारो, कालीबंगन आणि धोलावीरा

4. ✘

Question Number : 142 Question Id : 4110454925 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Out of 119 Telangana State Legislative Assembly seats, number of seats reserved for Scheduled Castes and Scheduled Tribes respectively are

तेलंगणा राज्य विधानसभेच्या 119 जागांपैकी, अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातीसाठी आरक्षित जागांची संख्या अनुक्रमे

Options :

21 and 19

21 आणि 19

1. ✘

25 and 17

25 आणि 17

2. ✘

18 and 15

18 आणि 15

3. ✘

19 and 12

19 आणि 12

4. ✓

Question Number : 143 Question Id : 4110454926 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The average height of the narrow coastal plains of Africa is
आफ्रिकेच्या अरुंद किनारपट्टीच्या मैदानांची सरासरी उंची ही आहे.

Options :

0–200 meters

1. ✓ 0 – 200 मीटर

100–300 meters

2. ✗ 100 – 300 मीटर

300–500 meters

3. ✗ 300 – 500 मीटर

500–800 meters

4. ✗ 500–800 मीटर

Question Number : 144 Question Id : 4110454927 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display
Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The regions with Mediterranean climate are famous for the cultivation of
भूमध्य सागरीय हवामान असलेले प्रदेश या लागवडी साठी प्रसिद्ध आहेत

Options :

Rice and jute

1. ✗ तांदुळ आणि ताग

Wheat and maize

2. ✗ गहू आणि मका

Citrus fruits, grapes, and olives

3. ✓ लिंबूवर्गीय फळे, द्राक्षे आणि ऑलिव्ह

Tea and coffee

4. ✗ चहा आणि कॉफी

Question Number : 145 Question Id : 4110454928 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

During an EVS activity, students are investigating sources of drinking water in their village. The teacher is providing guidance by probing questions.

The teacher is primarily performing this role

पर्यावरण अभ्यास उपक्रमादरम्यान विद्यार्थी त्यांच्या गावातील पिण्याच्या पाण्याच्या स्रोतांचा शोध घेत आहेत. शिक्षक सखोल प्रश्न विचारून मार्गदर्शन कर आहेत. शिक्षक प्रामुख्याने ही भूमिका पार पाडत आहेत

Options :

1. ✘ Instructor
प्रशिक्षक
2. ✘ Controller
नियंत्रक
3. ✔ Facilitator
सुलभक
4. ✘ Evaluator
मुल्यांकनकर्ता

Question Number : 146 Question Id : 4110454929 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

A primary school science teacher provides students with a variety of seeds such as bean, gram, soya, maize, mustard, and groundnut. Students are asked to carefully observe their features, identify similarities and differences, and group them accordingly. Which teaching method is best represented in this situation?

एका प्राथमिक शाळेतील विज्ञान शिक्षिका विद्यार्थ्यांना घेवडा हरबरा, सोयाबिन, मका, मोहरी आणि भूईमूग या सारख्या विविध प्रकारच्या बिया देतात. विद्यार्थ्यांना त्याची वैशिष्ट्ये काळजीपूर्वक पाहून त्यातील साम्य व फरक ओळखून त्यांचे गट पाडण्यास सांगितले जाते या परिस्थितीत कोणती अध्यापन पद्धत सर्वोत्तम प्रकारे दर्शविली आहे?

Options :

Deductive method

निगमनात्मक पद्धत

1. ✘

Inductive method

आगमनात्मक पद्धत

2. ✔

Lecture method

व्याख्यान पद्धत

3. ✘

Drill method

ड्रिल पद्धत

4. ✘

Question Number : 147 Question Id : 4110454930 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

“Plan a simple experiment to find out which plants grow better in sunlight or shade” represents this level of revised Bloom’s Taxonomy

‘सूर्यप्रकाशात की सावलीत कोणती झाडे अधिक चांगली वाढतात हे शोधण्यासाठी एक साधा प्रयोग करा’ हे सुधारित ब्लूमच्या वर्गीकरण शास्त्राची ही पातळी दर्शवते

Options :

Evaluating

मुल्यांकन करणे

1. ✘

Creating

सर्जनशील

2. ✔

Understanding

आकलन करणे

3. ✘

Applying

उपयोजन करणे

4. ✘

Question Number : 148 Question Id : 4110454931 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

The activities related to preparation of research plan, review of related literature and identification and delimitation of problem are to be taken up, at this stage of action research in EVS

पर्यावरणशास्त्रामधील कृती संशोधना मध्ये, संशोधन योजनेची तयारी, संबंधित बाबींचा आढावा आणि समस्येची ओळख व सीमांकन या संबंधीचे उपक्रम या टप्प्यात घेतले जाणार आहेत

Options :

Action stage

कृतीचा टप्पा

1. ✘

Planning stage

नियोजन टप्पा

2. ✔

Reflection stage

पुनरावलोकनाचा टप्पा

3. ✘

Developing stage

विकसनशील टप्पा

4. ✘

Question Number : 149 Question Id : 4110454932 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display

Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Among the following which one reflects the academic standard of Formulation of

Hypothesis and Questioning in Environmental Studies(EVS)

खालील पैकी कोणते पर्यावरण अभ्यासातील गृहीतकाची मांडणी (फार्मुलेशन ऑफ हायपोथिसिस) आणि प्रश्न विचारणे (क्वेश्चनिंग) याचे शैक्षणिक मानक दर्शविते?

Options :

Collecting the details of animals that are utilized in agriculture

शेतीमध्ये वापरल्या जाणा-या प्राण्यांचा तपशील गोळा करणे

1. ✘

Preparing models of different animals

वेगवेगळ्या प्राण्यांचे मॉडल (प्रतिकृती) तयार करणे

2. ✘

Explaining about the animals

3. ✘

प्राण्यांविषयी माहिती सांगणे

Imagining about, what happens if the animals are not existing

प्राणी अस्तित्वात नसतील तर काय होईल, यांची कल्पना करणे

4. ✔

Question Number : 150 Question Id : 4110454933 Question Type : MCQ Option Shuffling : Yes Display Question Number : Yes

Correct Marks : 1 Wrong Marks : 0

Through the study of Environmental Studies (EVS) a student can learn about these

पर्यावरण अभ्यासाच्या अभ्यासाद्वारे विद्यार्थी याच्या बद्दल शिकू शकतो

- A) Social Institutions
सामाजिक संस्था
- B) Emergence of Kingdoms and Republics
राज्ये आणि प्रजासत्ताकांचा उदय
- C) Evolution of Human
मानवाची उत्क्रांती
- D) Nature
निसर्ग

Choose the correct one

योग्य पर्याय निवडा

Options :

A, B, C, D

1. ✘

A, B, D only

फक्त A, B, D

2. ✘

A, D only

फक्त A, D

3. ✓

B, C only

फक्त B, C

4. ✗